Список використаних джерел

1. Основи штучного інтелекту: що це таке URL: https://lemon.school/blog/yak-stvoryuyetsya-shtuchnyj-intelekt

2. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-р

3. Реалізація філософії «Intelligence-led Policing» в системі кримінального аналізу Національної поліції України : монографія / О. Користін та ін. ; за заг. ред. О. Є. Користіна. Київ : BAITE, 2024. 444 с.

4. 10 мільярдів фото і система розпізнавання: Україна отримала доступ до бази Clearview AI. Укрінформ. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3429032-10-milardiv-foto-i-sistema-rozpiznavanna-ukraina-otrimala-dostup-dobazi-clearview-ai.html

5. Predictive Policing: The Role of Crime Forecasting in Law Enforcement Operations / W. L. Perry et al. RAND Corporation, 2013. 238 p.

Гвоздюк Віталій Валерійович,
старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту поліцейської діяльності Національної академії внутрішніх справ, доктор філософії в галузі права

OSINT-ТЕХНОЛОГІЇ В ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сучасна злочинність дедалі активніше використовує цифровий простір для підготовки, вчинення та приховування кримінальних правопорушень. Значна частина інформації, що становить оперативний інтерес, сьогодні поширюється у відкритому доступі через соціальні мережі, вебсайти, месенджери, електронні реєстри, геоінформаційні сервіси та інші цифрові платформи. За таких умов своєчасне виявлення, перевірка та аналіз відкритої інформації стають необхідною складовою

інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів, зокрема оперативних підрозділів Національної поліції України.

Водночас ефективне використання інформації з відкритих джерел уже не зводиться лише до її пошуку. Значні обсяги цифрових даних потребують системної обробки, перевірки достовірності, встановлення взаємозв'язків між окремими відомостями та їх подальшого використання для формування аналітичних продуктів, необхідних для прийняття обґрунтованих оперативно-тактичних рішень. Саме тому дедалі більшого значення набувають OSINT-технології (Open Source Intelligence), які поєднують сучасні методи збору, обробки та аналізу інформації з відкритих джерел.

Попри активне впровадження OSINT-технологій у практичну діяльність правоохоронних органів багатьох держав, в Україні досі відсутній комплексний науковий підхід до визначення їх місця в системі інформаційно-аналітичної діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України, а також недостатньо розроблені організаційні та методичні засади їх застосування. Це зумовлює необхідність дослідження можливостей використання OSINT-технологій як сучасного інструменту інформаційно-аналітичного забезпечення оперативної діяльності.

Проведений аналіз сучасних наукових досліджень свідчить, що більшість авторів розглядає OSINT як технологію (метод) збору, аналізу та використання інформації з відкритих джерел, акцентуючи увагу на технічних можливостях відповідних інструментів, особливостях їх застосування під час документування воєнних злочинів, забезпечення національної безпеки, кримінального аналізу та правоохоронної діяльності загалом [1, с. 7; 2]. Водночас основна увага дослідників зосереджується на характеристиці окремих інструментів і методів OSINT, тоді як питання визначення його місця у системі інформаційно-аналітичної діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України залишається недостатньо дослідженим.

На нашу думку, OSINT доцільно розглядати не лише як інструмент пошуку інформації, а як функціональний елемент інформаційно-аналітичної діяльності оперативних підрозділів, що забезпечує формування аналітичного продукту для прийняття службових рішень. У цьому контексті результатом застосування OSINT має бути не лише отримання відомостей із відкритих

джерел, а їх комплексна перевірка, аналітична обробка, інтеграція з наявними інформаційними ресурсами та підготовка інформації, придатної для використання під час планування й реалізації оперативно-розшукових заходів та процесуальних дій у кримінальному провадженні за дорученням органів досудового розслідування та дізнання.

З огляду на це пропонується розглядати використання OSINT у діяльності оперативних підрозділів як послідовний процес, що охоплює визначення інформаційної потреби, пошук відкритої інформації, її верифікацію, аналітичну обробку, інтеграцію з відомчими інформаційними системами, формування аналітичного продукту та прийняття відповідного рішення. Такий підхід, на відміну від існуючих, дозволяє інтегрувати OSINT у загальний цикл інформаційно-аналітичного забезпечення оперативної діяльності, а не розглядати його як самостійний інструмент пошуку інформації.

Особливістю сучасного використання OSINT є поступовий перехід від традиційного пошуку інформації до комплексного аналізу великих масивів відкритих даних із використанням сучасних цифрових технологій та елементів штучного інтелекту. Це дає змогу оперативним підрозділам не лише встановлювати окремі факти чи обставини, а й виявляти приховані взаємозв'язки між особами, подіями та об'єктами оперативного інтересу, прогнозувати розвиток криміногенних процесів, здійснювати просторовий і часовий аналіз кримінальних подій та своєчасно реагувати на нові кримінальні загрози. Саме тому OSINT дедалі більше інтегрується із кримінальним аналізом та іншими сучасними напрямами інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів.

Запропонований підхід до використання OSINT-технологій сприятиме підвищенню ефективності діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України за рахунок своєчасного виявлення оперативно значущої інформації, встановлення взаємозв'язків між особами, подіями та об'єктами оперативного інтересу, прогнозування розвитку криміногенних процесів, а також підготовки інформаційно-аналітичних довідок, аналітичних звітів, профілів об'єктів оперативного інтересу, схем зв'язків між об'єктами оперативного інтересу (link chart), часових діаграм розвитку подій (event timeline), геоаналітичних карт та

прогнозних оцінок розвитку оперативної обстановки, що використовуються під час прийняття службових рішень.

Практична реалізація зазначених можливостей забезпечується використанням сучасних спеціалізованих OSINT-платформ, які застосовуються оперативними підрозділами Національної поліції України для автоматизованого пошуку, накопичення, верифікації та аналізу інформації з відкритих джерел. До таких платформ належать Artellence Lab, Clearview AI, YouControl, Clarity Project та багато інших OSINT-платформ, функціональні можливості яких дозволяють значно скоротити час на отримання, перевірку й аналітичну обробку інформації, встановлення взаємозв'язків між об'єктами оперативного інтересу та підвищити обґрунтованість прийняття службових рішень.

Крім того, інтеграція OSINT у загальний цикл інформаційно-аналітичного забезпечення дозволить більш ефективно використовувати відомчі інформаційні ресурси та скоротити час на отримання, перевірку й аналіз інформації, необхідної для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності [2, с. 6–10].

Водночас ефективне використання OSINT потребує належного нормативного забезпечення. На сьогодні однією з основних проблем залишається відсутність єдиного нормативного підходу до порядку збору, перевірки, документування та використання інформації з відкритих джерел у діяльності правоохоронних органів, що негативно впливає на можливість її системного використання в службовій діяльності. У зв'язку з цим доцільним видається розроблення єдиних методичних рекомендацій щодо застосування OSINT-технологій в оперативних підрозділах Національної поліції України, визначення вимог до верифікації інформації, порядку її інтеграції з відомчими інформаційними системами та використання результатів аналізу під час підготовки інформаційно-аналітичних довідок, аналітичних висновків і прогнозних матеріалів, що слугують підґрунтям для прийняття службових та управлінських рішень.

Отже, OSINT-технології є важливим елементом інформаційно-аналітичної діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України. На відміну від існуючих підходів запропоновано розглядати їх не лише як інструмент пошуку інформації, а як складову інформаційно-аналітичного забезпечення, результатом застосування якої є підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів для прийняття службових рішень.

Список використаних джерел

1. Торбас О. О. OSINT при розслідуванні кримінальних правопорушень : підручник. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 180 с.

2. Басалик С. А., Туз О. С., Тищук В. В. Генезис інструментів OSINT та окремі аспекти їх використання у правоохоронній діяльності. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 9. С. 1–16. DOI: 10.5281/zenodo.15086041.

Грезіна Олена Миколаївна,
доцент кафедри кримінального аналізу
та інформаційних технологій Одеського
державного університету внутрішніх
справ, доктор філософії в галузі права

ГРАФОВА АНАЛІТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Сучасна організована злочинність характеризується високим рівнем адаптивності, мережевою структурою взаємодії учасників та використанням цифрових технологій для приховування злочинної діяльності. Традиційні методи кримінального аналізу дедалі частіше виявляються недостатніми для встановлення складних взаємозв'язків між учасниками злочинних угруповань, фінансовими потоками, засобами комунікації та іншими об'єктами оперативного інтересу. За цих умов особливого значення набуває графова аналітика, яка забезпечує можливість формалізованого моделювання кримінальних мереж, виявлення прихованих зв'язків і визначення ключових елементів злочинної структури. Використання графових моделей сприяє підвищенню ефективності кримінального аналізу, підтримує прийняття обґрунтованих управлінських рішень і створює передумови для прогнозування подальшого розвитку злочинної діяльності [1].

Графова аналітика ґрунтується на положеннях теорії графів, відповідно до яких об'єкти дослідження представляються у вигляді вершин, а взаємозв'язки між ними – у вигляді ребер. У кримінальному аналізі вершинами можуть бути окремі особи,